

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

OSMAN YILMAZ - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 18896/05)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

8 Aralık 2009

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (18896/05) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Osman Yılmaz'ın (başvuran) 16 Mayıs 2005 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi- AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuranlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul Barosu avukatlarından M. Turan Oralkan tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1982 doğumlu olup Bursa'da ikamet etmektedir.

1 Eylül 2000 tarihinde, başvuran çalıştığı nakliye şirketi adına seyahat ederken bir trafik kazası geçirmiştir. Ağır yaralanan başvuranın o kazadan sonra bacakları felç olmuştur. Sosyal güvenlik kurumu, başvuranın meslekte kazanma gücünü % 100 kaybettiğini kabul etmiştir.

24 Ekim 2000 tarihinde, başvuran işvereni ve onun kazaya sebep olan işçisi aleyhine Bursa İş Mahkemesi'nde tazminat davası açmıştır. Başvuran, uğradığı maddi zarar karşılığında 150 000 000 000 Türk Lirası (TRL)¹ talep etmiş ve manevi tazminat hakkını saklı tutmuştur. Başvuran ayrıca, davalıların yargılama sürecinde mal varlıklarını kaçırmamaları için iş mahkemesinden tedbir kararı almasını talep etmiştir.

Aynı gün, iş mahkemesi davalıların mal varlığı üzerinde 50 000 000 000 TRL değer karşılığında tedbir kararı almıştır.

İş Mahkemesi, 29 Mayıs 2003 tarihinde, ilgili şahsın adli yardım talebini sosyal sigortalardan emekli maaşı aldığı gerekçesiyle reddettikten sonra maddi tazminat olarak – davalıların müştereken – kendisine 150 000 000 000 TRL ödemesine ve bu tutara kaza tarihinden itibaren yürürlükteki yasal oranlarda faiz eklenmesine karar vermiştir. Mahkeme, ayrıca davalıların yargılama masrafları başlığı altında Devlet Hazinesi'ne müştereken 8 100 000 000 de TRL² ödemesine hükmetmiştir.

17 Eylül 2003 tarihinde, başvuran Bursa İcra Müdürlüğü'ne başvurarak kararın uygulanmasını talep etmiştir.

25 Eylül 2003 tarihinde, başvuranın eski işvereni Bursa İcra Hakimi'ne başvurarak tüm cebri icra tedbirlerine itiraz etmiştir. Başvuranın eski işvereni, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 28/1 ve 32. maddelerine atıfta bulunarak, istenen yargılama masraflarının ödenmediğini ve dolayısıyla kararın hem ilgili şahsa tebliğ edilemeyeceğini ve hem de herhangi bir icra işlemine konu olamayacağını iddia etmiştir.

18 Şubat 2004 tarihinde, icra hakimi başvurana ödeme yapması için 30 Mart 2004 tarihine kadar süre vermiştir.

1. Yaklaşık 262 435 Euro (EUR).

2. Yaklaşık 4 848 Euro

Başvuranın avukatı 30 Mart 2004 tarihli savunma yazısında, icra hakimine karar vermeden önce 492 sayılı Kanun'un 28 ve 32. maddelerinin anayasaya uygun olup olmadığının Anayasa Mahkemesi'ne sorulmasını ve cevap gelene kadar davanın ertelenmesini talep etmiştir. Avukat özellikle aynı yasanın 37. maddesi uyarınca mahkeme harçlarının Devlet Hazinesi tarafından karşılanması gerektiğini ve sadece kendilerinin ödememesi yüzünden, bu masrafların sorumlusu olmadığı halde, başvurana ödetilemeyeceğini savunmuştur. Avukat ayrıca, ödemekle yükümlü oldukları halde nakliye şirketi ve işçisinin yargılama masraflarını ödemeyi reddetmelerinin, artık kesinleşmiş olan bu ihtilaflı kararın icra edilmesini engellemek amacıyla girişilen bir manipülasyon olarak ve hukukun kötüye kullanılması şeklinde değerlendirilmesi gerektiğini kaydetmiştir. AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunan avukat, son olarak 492 sayılı Kanun hükümleri nedeniyle başvuranın bu kararın icrasını elde edememesinin mahkemeye erişim ve adil yargılanma hakkının ihlalini oluşturduğunu savunmaktadır.

Aynı gün, icra hakimi başvuranın adli yardım talep etmediğini ve kendisine verilen sürede yargılama masraflarını ödemediğini belirterek, nakliye şirketinin talebini haklı bulmuş ve 492 sayılı Kanun'un 32. maddesi gereğince cebri icra işlemini iptal etmiştir.

22 Nisan 2004 tarihinde, başvuran kararı temyize taşımıştır. İtiraz başvurusunda avukat, icra hakimi önünde sunduğu savunmayı yinelemiş ve ayrıca başvuranın adli yardım talebinde bulunduğunu ancak bu talebin reddedildiğini hatırlatmıştır. Avukat, yargılama masraflarının başvuranın işverenine ve başka bir işçiye yüklendiğini, bu bağlamda başvuranın onların hatasını üstlenemeyeceğini, zaten kendisinin mali durumunun ihtilaflı masrafları ödemeye imkân vermediğini belirtmiştir.

11 Haziran 2004 tarihinde, Yargıtay icra hakiminin verdiği kararı onamıştır.

Başvuran, 10 Temmuz 2004 tarihinde Yargıtay'a giderek bu kararın düzeltilmesini talep etmiştir.

Yargıtay, 15 Ekim 2004 tarihinde başvuranın bu talebini reddetmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisine tazminat ödenmesine hükmeden bir mahkeme kararının icra edilmediğinden şikâyetçi olmaktadır. Başvuran, bu kararın icrasını takip etmeyen ulusal makamların AİHS'nin ilgili bölümü aşağıdaki gibi kaleme alınan 1. paragrafında güvence altına alınan adil yargılanma ve mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiği kanaatindedir:

Hükümet, bu sava karşı çıkmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

1. Altı ay kuralına riayet edilmesi hakkında

Hükümet, altı ay kuralına riayet edilmediği gerekçesiyle AİHM'nin başvuruyu reddetmesini talep etmektedir. Bu bağlamda Hükümet, 15 Ekim 2004 tarihli Yargıtay

kararının ilk derece mahkemesi kalemi tarafından 4 Kasım 2004 tarihinde dosyaya konulduğunu ve başvuranın bu tarihten itibaren altı ay içerisinde AİHM'ne başvuru yapması gerektiğini, ancak bu süre içerisinde başvuru yapılmadığını ve dolayısıyla başvurunun gecikmeli olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Başvuran, bu argümana karşı çıkmakta ve Yargıtay kararının posta masrafları ödendiği halde kendisine tebliğ edilmediğini ileri sürmektedir. Başvuran, bu karardan ancak 22 Kasım 2004 tarihinde haberdar olduğunu ve kendi gözünde altı aylık sürenin bu tarihten sonra başlaması gerektiğini ifade etmektedir.

AİHM, altı aylık sürenin ancak ulusal mahkeme kararlarının ilgili şahsa etkin ve yeterli bir şekilde tebliğ edilmesinden sonra başlayabileceğini hatırlamaktadır. Öte yandan, başvuranın nihai iç hukuk kararı hakkında hangi tarihte bilgi sahibi olduğunu tespit etme görevi altı ay süresi kuralına uyulmadığı itirazında bulunan devlete aittir (*Fransa aleyhine Baghli davası*, n° 34374/97, prg. 31, CEDH 1999-VIII). AİHM, mevcut davada başvuranın kendisine tazminat ödenmesine hükmeden kararın icra edilmediğinden şikâyetçi olduğunu gözlemlemektedir. Bu bağlamda AİHM, bir şikâyetin, herhangi bir başvuru imkânının bulunmadığı süregelen bir duruma ilişkin olması halinde, altı aylık sürenin sözkonusu durumun sona ermesinden itibaren işlemeye başlayacağını hatırlatmaktadır (bakınız, *mutatis mutandis*, *Yunanistan aleyhine Hornsby davası*, 19 Mart 1997, prg. 35, *Karar ve hükümlerin derlemesi* 1997-II, ve *Yunanistan aleyhine Marinakos davası* (karar), n° 49282/99, 29 Mart 2000).

Her halükârda, hatta Hükümetin iddia ettiği gibi altı aylık sürenin Yargıtay kararı tarihinden itibaren başladığı varsayılsa bile, başvuranın ihtilaflı kararın icrasını elde edemeyeceğini öğrendiği tarih itibarıyla, Yargıtay kararı diğer taraflara tebliğ edildiği halde, söz konusu kararın başvurana henüz tebliğ edilmediği açıkça görülmektedir. Tebliğ yükümlülüğü yerine getirilmediği ve Hükümet tarafından başvuranın ya da avukatının mevcut başvurunun yapılmasından altı aydan daha fazla bir süre önce Yargıtay kararı hakkında bilgi sahibi olduklarını gösteren itiraza mahal bırakmayacak nitelikte bir kanıt sunulmadığı cihetle AİHM, altı aylık süre kuralına riayet edildiği kanaatine varmaktadır. Bu gerekçeye istinaden AİHM, Hükümetin bu ön itirazını reddetmektedir (benzer yaklaşım örneği için, bakınız, diğerleri arasından, *Türkiye aleyhine Kutluk ve diğerleri davası*, n° 1318/04, prg. 21, 3 Haziran 2008).

2. İç hukuk yollarının tüketilmesi hakkında

Hükümet, başvuranın icra işlemleri sırasında Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 465-472. maddeleri ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 176-179. maddelerinin mümkün kıldığı ölçüde adli yardım talebinde bulunmadığını, dolayısıyla iç hukuk yollarını tüketmediğini savunmaktadır. Hükümet ayrıca, başvuranın iş mahkemesi önünde görülen davada adli yardım talebini reddetmesinin bu talebi yeniden yapmasını engellemediğini, Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 469. maddesinin 2. fıkrasının bunu mümkün kıldığını hatırlatmaktadır.

Başvuran, herşeyden önce ihtilaflı masrafların iş mahkemesinde görülen davayla ilgili olduğunu ve bunu ödediğini hatırlatmaktadır. Bu nedenle başvuran, bu son dava kapsamında adli yardım verilmesinin iş mahkemesi önünde görülen dava bakımından bir şey değiştirmedeği kanaatindedir. Başvuran, öte yandan iş anlaşmazlıkları bağlamında adli yardım talebinin ret kararı ile esas davasına ilişkin kararın aynı zamanda verildiğini ve dolayısıyla talebini yineleme fırsatı bulamadığını belirtmektedir. Başvuran son olarak,

Avukatlık Kanunu'nun 176. maddesi gereğince verilen adli yardımın avukat ücretini bile karşılamadığını eklemektedir.

Dosyadaki unsurlar çerçevesinde AİHM, başvuranın iş mahkemesi önünde görülen dava sırasında adli yardım talep ettiğini ve bu talebin kararın açıklanacağı safhada reddedildiğini gözlemlemektedir. Bu bağlamda AİHM, Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 469. maddesinin hükümlerine göre, adli yardım talebine ilişkin verilen olumlu ya da olumsuz kararın nihai olduğunu ve temyize konu olamayacağını daha önce kaydettiğini hatırlatmaktadır (bakınız, diğerleri arasından, *Türkiye aleyhine Mehmet Hüsni Tunç davası*, n° 20400/03, prg. 21, 21 Şubat 2008, *Bakan*, ilgili bölüm, prg. 76, ve *Türkiye aleyhine Ciglerhun Öner davası*, n° 33612/03, prg. 29, 20 Mayıs 2008). Dolayısıyla, Hükümetin bu noktadaki ön itirazının reddedilmesi uygun olacaktır.

AİHM, öte yandan Hükümetin atıfta bulunduğu avukatlara ilişkin yasadaki hükümleri okuduğunda adli yardımın yargılama masraflarını değil avukat ücretini karşılamaya yönelik olduğunu tespit etmektedir. Dolayısıyla, Hükümetin bu noktadaki ön itirazının da reddedilmesi uygun olacaktır.

Son olarak, başvuranın icra işlemleri kapsamında adli yardım talebinde bulunma imkânına ilişkin itiraz konusunda ise AİHM, itirazın bu yönünün AİHS'nin 6. maddesine dayalı şikâyetin özünü yakından bağlantılı olduğu kanaatine varmaktadır.

AİHM, ayrıca başvurunun AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka bir kabuledilemezlik gerekçesi bulunmadığını tespit etmektedir. Bu itibarla, kabuledilebilir ilan edilmesi uygun olacaktır.

B. Esasa ilişkin

Hükümet, yargılama masraflarının tahsil edilmesi gerektiğini belirtmekte ve başvuranın kararın çıkması ve icra işlemlerini başlatması için masrafları ödeyebileceğini ileri sürmektedir. Hükümet, başvurandan istenen masrafların alacağı tazminat yanında çok düşük bir miktar oluşturduğunu ve başvuranın bu tutarın iadesini geriye kalan alacağıyla birlikte elde edebileceğini kaydetmektedir. Ayrıca, Hükümet ilgili şahsın icra işlemleri kapsamında bir adli yardım talebinde bulunması gerektiği kanısındadır.

Hükümet diğer taraftan, ne ulusal mahkemelerin ve ne de iç hukukun başvuran lehine verilen karara engel olmaya çalışmadığını savunmaktadır. Hükümete göre, bu kararın icrasının ulusal makamlar tarafından reddedilmesi söz konusu bile olamaz. Son olarak Hükümet, *Türkiye aleyhine Orimpeks Madencilik San. Ve Tic. Ltd. Şti* ((karar), n° 43475/02, 4 Eylül 2007) davasında dile getirilen kıstaslara ve masraf başlığı altında istenen meblağın makul niteliğinde atıfta bulunmaktadır.

İlk olarak, başvuran, karşı tarafın yargılama masraflarını ödememesi nedeniyle lehine verilen kararın icra edilemediğini savunmaktadır. Ulusal mahkemeler bir tek bu gerekçeyle sözkonusu icra işlemini yerine getirmemişlerdir. Başvuran, borçlu şirketin mal varlığına konulan tedbirin kaldırılması ve üstüne üstlük sözkonusu şirketin faaliyetlerine son vermesi nedeniyle bu icra işleminin gerçekleşmediğini ve ödemeyi de alamadığını eklemektedir.

İkinci olarak, başvuran Hükümetin yargılama masraflarının çok düşük bir meblağ olduğu yönündeki iddiasına karşı çıkmaktadır. Bu bağlamda başvuran, bir tek malulen emeklilik maaşı aldığını ve aldığı miktarın söz konusu masrafları karşılayacak güçte olmadığını

hatırlatmaktadır. Başvuran, AİHM'nin içinde bulunduğu durumu *Türkiye aleyhine Ülger* (n° 25321/02, 26 Haziran 2007) davasında geliştirdiği kıstaslar ışığında değerlendirmesi gerektiği kanısındadır.

AİHM, bir Sözleşmecî Devlet'in ulusal hukuk düzeni tarafından verilen zorunlu ve kesinleşmiş bir yargı kararının taraflardan birinin zararına etkisiz kalması durumunda 6. maddenin 1. paragrafıyla güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkının anlamsız hale gelmiş olacağını hatırlatmaktadır (*Hornsby* ilgili bölüm, prg. 40). Dolayısıyla, bir yargı kararının icrası aşırı derecede geciktirilemez (*İtalya aleyhine Immobiliare Saffi davası* [GC], n° 22774/93, prg. 66, CEDH 1999-V). Bu bağlamda, pozitif yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla uygun ve yeterli yasal düzenlemeleri yapmak her Sözleşmecî Devlet'in görevidir (*Romanya aleyhine Fociac davası*, n° 2577/02, prg. 70, 3 Şubat 2005).

Mevcut davada AİHM, iş mahkemesinin başvurana tazminat hakkı tanıdığını, öte yandan, aynı mahkemenin davalının ödemesi gereken yargılama masraflarını başvurana yüklediğini gözlemlemektedir. AİHM, ayrıca başvuran lehine alınan kararın uygulanmasının borçluların – tazminat davasındaki davalıların – yargılama masraflarını ödemesi koşuluna bağlandığını tespit etmektedir. Dolayısıyla, borçluların bu ödemeyi yapmaması, iç hukuk gereğince, kararın icrasına engel oluşturmuştur (yukarıdaki ilgili paragraf; 492 sayılı Kanun'un 28. maddesi).

Bu bağlamda AİHM, sözkonusu kararın uygulanmasının ardından başvuranın yargılama giderlerini geri alıp alamayacağı sorusunun, başvuranın AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafı kapsamında şikayette bulunduğu durumla ilgisi bulunmadığı kanısına varmaktadır (bakınız, benzer bir yaklaşım için, *Ülger* ilgili bölüm, prg. 40, ve *Gürcistan aleyhine Apostol davası*, n° 40765/02, prg. 55, CEDH 2006-XIV). Burada incelenmesi gereken şikâyetin konusu, kaybeden tarafın üstlenmesi gereken yargılama masraflarını peşinen ödeme zorunluluğunun, başvuranın lehine verilen kesin kararın icra takibini başlatmasını engellemesidir.

AİHM, Harçlar Kanunu'nun 32. maddesine atıfta bulunarak yetkili mercilerin başvurana « yargılama masraflarını » ödemesini zorunlu kılarak mali bir sorumluluk yüklemiş olduğunu, böylece kararın çıkmasını ve kararın uygulanmasını engellediğini kaydetmektedir. Bu harçların peşin ödeme zorunluluğu, icra işlemlerinin başlatılmasını *de facto* sınırlamakta ve AİHM'nin gözünde, yargılama masraflarının ödenmesi hukuk mahkemelerine erişim için bir kural haline gelmektedir (bakınız, *mutatis mutandis*, *Apostol* ilgili bölüm, prg. 58).

Bu bağlamda AİHM, bir başvuranın mahkemeye erişim hakkından yararlanıp yararlanmadığının ve davasının bir mahkeme tarafından görülüp görülmediğinin belirlenmesinde, bir davanın özel koşulları ışığında değerlendirilen masrafların tutarı, kişinin ödeme gücü ve sözkonusu sınırlamanın yargılamanın hangi safhasında ortaya çıktığı gibi faktörlerin dikkate alınması gerektiğini yinelemektedir (*Polonya aleyhine Kreuz davası*, n° 28249/95, prg. 60, CEDH 2001-VI).

Mevcut davada, AİHM herşeyden önce mahkeme harçlarının mali sorumluluğunun başvurana yüklenmediğini, ancak iş mahkemesinin aldığı bir kararla mahkemeye çağırdığı taraflara bu ödemeyi dayattığını gözlemlemektedir. Lehine verilen kesin ve bağlayıcı karar göz önüne alındığında, ilgili şahsın kararın icrasını elde etmek üzere işlem başlatmasının da meşru bir hak olduğunu kabul etmek gerekir. Bu noktadan hareketle AİHM, iş mahkemesi önünde görülen davayla ilgili harçları ödeme zorunluluğunun, icra işlemleri kapsamında, davalılar yerine başvurana yüklenmesinin ve bunun kararın icrası için bir koşul olarak dayatılmasının, inkâr edilemez bir biçimde onun ihtilafı kararın icrasını elde etme hakkına

mali kısıtlama oluşturduğu kanaatine varmaktadır. Dolayısıyla, adaletin doğru bir şekilde tecellisi bakımından AİHM'in konuyu özel bir ihtimamla incelemesi gerekmektedir (*Polonya aleyhine Podbielski ve PPU Polpure davası*, n° 39199/98, prg. 65, 26 Temmuz 2005).

Bu bağlamda AİHM, etkili bir şekilde mahkemeye erişim hakkını güvence altına alma yükümlülüğünün yerine getirilmesinin, yalnız müdahale olmaması anlamına gelmediğini, Devlet'in pozitif tedbirler almasını da gerektirebileceğini hatırlatmaktadır (*Kreuz*, ilgili bölüm, prg. 59). AİHM, mevcut dava koşullarında, Devlet'in yargılama giderlerinin karşılanmasında bütün sorumluluğu başvurana yükleyerek, kararların icrası için hem hukuken hem de uygulamada etkin bir sistem kurma yönündeki pozitif yükümlülüğünden kaçındığı kanaatine varmaktadır (*Ukrayna aleyhine Fouklev davası*, n° 71186/01, prg. 84, 7 Haziran 2005, ve *Apostol*, ilgili bölüm, prg. 64).

Gerçekten de, ulusal makamların alacaklının çabalarına yardımcı olması gerekirken pasif davrandıklarının altını çizmek gerekir. Üstelik AİHM, Hükümetin hangi sebeplerle, borçlu tarafın hata ve ihmali örtbas edilerek, bir mahkeme kararıyla, başvurana ihtilaflı harçların ödeme yükümlülüğünün dayatıldığı ve – başvuranın gerçekten masraflarını ödediği - icra işlemleri sırasında yapılacak bir adli yardımın hangi ölçüde onu mahkeme harçlarını ödemekten muaf kılacağı konusunda hiçbir açıklama yapmadığını kaydetmek durumundadır.

Yukarıdaki tespitlerden çıkan sonuca göre, yetkililerin mahkeme kararıyla başkalarına yüklediği halde ve üstelik yoksulluğunu da göz ardı ederek, harçların ödenme sorumluluğunu başvurana dayatan tutumu, ilgili şahısa aşırı yük yüklemiş ve özünü ihlal edecek derecede mahkemeye erişim hakkını kısıtlamıştır.

Dolayısıyla, AİHM Hükümetin itirazını reddetmekte ve AİHS'nin 6. maddesi 1. paragrafının ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

II. AİHS'NİN 41 VE 46. MADDELERİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

AİHS'nin 41. ve 46. maddeleri.

A. Tazminat

Başvuran, maddi tazminat olarak 601 904,30 Türk Lirası (TL) (yaklaşık 293 149 Euro (Euro) talep etmektedir. Bu tutar, ulusal mahkemeler tarafından yasal faizleriyle birlikte kendisine ödenmesine hükmedilen tazminat tutarına tekabül etmektedir. Başvuran kanıt belgesi olarak, Bursa İcra Müdürlüğü tarafından 22 Ekim 2008 tarihinde düzenlenen ve istenen toplam tutar ile başvuranın alacağı tazminat bakiyesini değerlendiren bir hesap tablosu sunmaktadır. İlgili şahıs, iş mahkemesi önünde görülen dava sırasında bir kısım haklarını saklı tuttuğunu ve ilk kararın icrasını elde edemediğinden, ek tazminat davasını başlatmadığını hatırlatmaktadır. Başvuran, bu ek tazminat tutarını 159 336 TRY (yaklaşık 74 522 EUR) olarak değerlendirmekte ve maddi tazminat başlığı altında talep etmektedir. Başvuran, ayrıca ek tazminat davası açması halinde talep edeceği manevi tazminat tutarı olarak 374 160 TRY (yaklaşık 174 997 EUR) ve yine kendisine göre ihtilaflı kararın icrasını elde edememesi sonucu uğradığı manevi zarar karşılığında da 15 000 EUR talep etmektedir.

Hükümet, bu taleplere itiraz etmektedir.

AIHM, AIHS'nin ya da ek protokollerinin ihlal edildiğine hükmeden bir kararın Savunmacı Devlet için yüklediği zorunlulukların, yalnızca adil tatmin başlığı altında bir tazminat ödenmesini değil, aynı zamanda AIHM tarafından tespit edilen ihlale son vermek amacıyla Bakanlar Komitesi kontrolünde iç hukuk sistemine yerleştireceği genel ve/veya, gerektiğinde, bireysel tedbirleri seçmesini de kapsadığını hatırlatmaktadır. Savunmacı Devlet ihlalin neden olduğu sonuçları ortadan kaldırmak ve mağdurun konumunu mümkün olduğunca ihlalden önceki duruma getirmekle yükümlüdür. Ayrıca, AIHS'ne göre ve özellikle 1. maddenin hükümleri gereğince, Sözleşmeciler Devletler AIHS'ni kabul etmek suretiyle iç hukuklarının ona uygun olarak düzenleneceğini taahhüt etmektedir. Dolayısıyla, başvuranın durumunun düzeltilmesinde ortaya çıkan olası engelleri iç hukuktaki düzenlemeler vasıtasıyla ortadan kaldırmak Savunmacı Devlet'in görevidir (*Gürcistan aleyhine Assanidzé davası* [GC], n° 71503/01, prg. 198, CEDH 2004-II, *İtalya aleyhine Maestri davası* [GC], n° 39748/98, prg. 47, CEDH 2004-I, ve *Apostol* ilgili bölüm, prg. 71).

Mevcut davada AIHM, başvuranın AIHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafında güvence altına alınan hakkına ilişkin ihlalin, ulusal makamların kararların icrasıyla ilgili 492 sayılı Kanun'un 32. maddesini uygulama şekli sonucunda ortaya çıkan koşullardan kaynaklandığını tespit etmektedir. Bu nedenle AIHM, Savunmacı Devlet'in ilgili iç hukukun AIHS'nin yukarıda belirtilen hükümleriyle ve bu kararda dile getirilen ilkelerle uygunluğunu sağlamakla yükümlü olduğu kanaatine varmaktadır.

Mevcut davada vardığı sonuç bağlamında ve kararların icrasında bugünkü rejimin iyileştirilmesine yönelik alınabilecek diğer tedbirlerden bağımsız olarak AIHM, en uygun düzeltme şeklinin eleştirilen "kararı uygulamama" durumunun ortadan kaldırılması olacağı kanaatini taşımaktadır (bakınız, diğerleri arasından, *Rusya aleyhine Plotnikov davası*, n° 43883/02, prg. 33, 24 Şubat 2005). Bunun sonucu olarak, Savunmacı Devlet 29 Mayıs 2003 tarihli iş mahkemesi kararının icrasını sağlamalıdır.

Savunmacı Devlet, başvuranın iş mahkemesinin 29 Mayıs 2003 tarihli kararında söz konusu tutarın kendilerinden ayrı ayrı tahsil edilmesine hükmettiği borçlu kişiler aleyhine icra işlemlerini başlatmasını, işbu kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde sağlamadığı takdirde, AIHM, mevcut kararda yaptığı tespitler bağlamında, başvurana, Bursa İcra Müdürlüğü tarafından maddi tazminat başlığı altında alacağının karşılığı olarak belirlenen 293 149 EUR tutarının ödenmesine karar vermektedir. AIHM, başvuranın uğradığı zarar karşılığı olarak dile getirdiği ek tazminat talebinin ise reddedilmesinin uygun olacağı kanaatindedir.

AIHM, ayrıca başvurana uğradığı manevi zarar karşılığında 3 900 EUR ödenmesi gerektiği kanısındadır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, ayrıca rakam belirtmeden ve kanıt belgesi sunmadan, AIHM önündeki yargı masraf ve giderleri için bir telafi talep etmektedir.

Hükümet, bu talebe itiraz etmektedir.

AIHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuran gerçekliğini ve gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. Mevcut davada AIHM, yukarıdaki kıstasları ve gerekli belgelerin sunulmamasını göz önüne alarak, AIHM önündeki yargılama masraf ve giderleriyle ilgili telafi talebini reddetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, MAHKEME OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir *olduğuna*;
2. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere, her türlü vergiden muaf tutularak Savunmacı Devlet tarafından;
- i. İş Mahkemesi'nin 29 Mayıs 2003 tarihli icra kararının uygulanması için gerekli önlemlerin *alınmasına*;
- ii. İş Mahkemesi'nin 29 Mayıs 2003 tarihli kararı ile, ödeme yapmalarına hükmedilen müştereken borçlu kabul edilen kişilere karşı başvuran tarafından başlatılan icra kararının Devlet tarafından yerine getirilmesinin sağlanmaması halinde başvurana 293.149 (iki yüz doksan üç bin yüz kırk dokuz) Euro maddi tazminat *ödenmesine*;
- iii. başvurana 3.900 (üç bin dokuz yüz) Euro manevi tazminat *ödenmesine*;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 8 Aralık 2009 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.